

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τρίτη 5 Ιανουαρίου 2021

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Ο αρθρογράφος στο απόσπασμα παρουσιάζει τις απόψεις μίας ψυχολόγου σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν από την παραμονή του ανθρώπου στο σπίτι στην περίοδο της πανδημίας. Αρχικά επισημαίνει ότι το άτομο μπορεί να ασχοληθεί στον ελεύθερο χρόνο του με δραστηριότητες που συνδέονται με προσωπικά ενδιαφέροντα. Παράλληλα έχει την ευκαιρία να διερευνήσει, να εκφράσει και να κατανοήσει τα συναισθήματά του. Τέλος, θεωρεί πως ενισχύει τις σχέσεις με την οικογένειά του καθώς ο καθένας επαναπροσδιορίζει τη θέση του έναντι του άλλου.

(Λέξεις 79)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

α. Λάθος

[παράγραφος 1: Από τη μια πλευρά προκαλεί φόβο, από την άλλη προσφέρει στον καθένα ως μόνη λύση την παραμονή στο σπίτι, με την ταυτόχρονη ελευθερία να κάνει κάποια από τα πράγματα που δεν μπορούσε μέχρι σήμερα.]

β. Λάθος

[παράγραφος 2: Εκείνου του χρόνου που δίνει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να καλύψει τις ανάγκες του - πρακτικές, συναισθηματικές, κοινωνικές.]

γ. Σωστό

[παράγραφος 3: Το πρώτο είναι το πρακτικό, καθώς όποιος παραμένει στο σπίτι μπορεί να γυμναστεί ώστε να εκτονώνει την ενέργειά του]

δ. Σωστό

[παράγραφος 4: Σε ένα δεύτερο επίπεδο, εκείνο των συναισθημάτων, ο διαθέσιμος χρόνος προσφέρει διέξοδο σε ανθρώπους που λόγω των ξέφρενων ρυθμών της καθημερινότητας δεν βρήκαν ποτέ την κατάλληλη στιγμή να επεξεργαστούν απωθημένα συναισθήματα.]

ε. Λάθος

[παράγραφος 5: Σε ένα ζευγάρι, τα δύο μέλη μπορούν να διαπραγματευτούν και να συμφωνήσουν για τον χρόνο και το είδος μιας κοινής δραστηριότητας.]

Ερώτημα 2^ο

Στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου ένας από τους τρόπους ανάπτυξης είναι τα **αίτια και αποτελέσματα**¹: (ο διαθέσιμος χρόνος προσφέρει διέξοδο σε ανθρώπους που λόγω των ξέφρενων ρυθμών της καθημερινότητας δεν βρήκαν ποτέ την κατάλληλη στιγμή να επεξεργαστούν απωθημένα συναισθήματα) με ενδεικτικές λέξεις προσφέρει και λόγω. Τα αίτια και αποτελέσματα δηλώνουν τις συνθήκες που οδήγησαν στην απουσία του ελεύθερου χρόνου (ξέφρενοι ρυθμοί της καθημερινότητας) καθώς και την προσφορά του διαθέσιμου χρόνου (διέξοδο στα συναισθήματα του ανθρώπου).

Ένας άλλος τρόπος είναι τα **παραδείγματα**². Συγκεκριμένα ο αρθρογράφος για να αποδείξει ότι ο διαθέσιμος χρόνος προσέφερε διέξοδο στους ανθρώπους για να επεξεργαστούν τα συναισθήματά τους, αναφέρει περιπτώσεις απωθημένων συναισθημάτων (το πένθος και η λύπη για μια απώλεια, η αποξένωση από τον ή την σύντροφο, η έλλειψη επικοινωνίας με τους εφήβους ή τα παιδιά). Ενδεικτική είναι η φράση «για παράδειγμα» με την οποία παραθέτει τα παραδείγματα. Τα παραδείγματα χρησιμοποιούνται για να συγκεκριμενοποιηθούν τα απωθημένα συναισθήματα που επεξεργάζεται ο άνθρωπος κατά τη διάρκεια παραμονής του στο σπίτι ώστε να γίνει άμεσα αντιληπτή η θέση του συντάκτη. Με την επιλογή των παραδειγμάτων διευκρινίζει την άποψή του, ενώ παράλληλα την επιβεβαιώνει, την τεκμηριώνει.

Στη συνέχεια της παραγράφου χρησιμοποιεί τη μέθοδο της **αναλογίας**³. Παρομοιάζει την πληγή που αιμορραγεί με τα συναισθήματα. Ενδεικτική είναι και η χρήση της λέξης όπως (Όπως όταν μια πληγή αιμορραγεί, επιστρατεύονται τα αιμοπετάλια και το πλάσμα για την επούλωσή της, έτσι και τα συναισθήματα που φέρνουμε στην επιφάνεια, αναγνωρίζουμε και επεξεργαζόμαστε, ενισχύουν την ψυχολογική μας κατάσταση και δυναμώνουν τη διάθεσή μας αλλά και τη ζωή μας). Ο συντάκτης επιλέγει τη μέθοδο αυτή για να δείξει πως τα πληγωμένα συναισθήματα επουλώνονται με φυσικές μεθόδους όπως και η πληγή. Το ρόλο των αιμοπετάλιων και του πλάσματος αναλαμβάνει ο ίδιος ο άνθρωπος όταν εξωτερικεύει τα συναισθήματα του. Με τον παραλληλισμό των εννοιών επιθυμεί να καταστήσει την άποψή του κατανοητή στον αναγνώστη, αφού την παραβάλλει με μία κατάσταση που είναι πιο οικεία σε αυτόν.

[Ζητήθηκαν δύο τρόποι ανάπτυξης της παραγράφου οπότε ο μαθητής θα μπορούσε να επιλέξει δύο από τους παραπάνω.]

¹ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Γ'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 268

² Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Β'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 64-65

³ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Α'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 198

Ερώτημα 3^ο

α. Ο τίτλος⁴ του κειμένου *Ελεύθερος χρόνος: Το «δώρο» του κορωνοϊού* αποδίδει εύστοχα και με τρόπο σύντομο και παραστατικό το περιεχόμενο του κειμένου καθώς σε αυτό παρουσιάζονται οι ευκαιρίες που προσφέρονται κατά τη διάρκεια της παραμονής του ανθρώπου στο σπίτι εξαιτίας της πανδημίας. Στόχος του συντάκτη είναι να παρουσιάσει στον αναγνώστη τους τρόπους με τους οποίους ο κάθε άνθρωπος μπορεί να αξιοποιήσει τον ελεύθερο χρόνο του κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Η χρήση των εισαγωγικών στη λέξη “*δώρο*” καθιστά μεταφορική τη χρήση⁵ της γλώσσας και προσδίδει έμφαση στις απρόσμενες και ταυτόχρονα αθέατες θετικές συνέπειες του εγκλεισμού των ανθρώπων στο σπίτι προκαλώντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη ώστε να προχωρήσει στην ανάγνωση του κειμένου. Η άνω και κάτω τελεία λειτουργεί επεξηγηματικά προσφέροντας μια πρόσθετη πληροφορία για την πλευρά από την οποία θα εξεταστεί η έννοια του ελεύθερου χρόνου διευκρινίζει, δηλαδή, ότι ο ελεύθερος χρόνος προσφέρεται στις μέρες μας από την ατυχή συγκυρία της πανδημίας και της αναγκαστικής παραμονής στο σπίτι.

β. Ενεργητική σύνταξη⁶

- Η ταχύτατη αλλαγή του τρόπου ζωής, την οποία επέφερε η εξάπλωση του κορωνοϊού, δημιούργησε ένα οξύμωρο σχήμα.

Μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική:

Ένα οξύμωρο σχήμα δημιουργήθηκε από την ταχύτατη αλλαγή του τρόπου ζωής, η οποία επήλθε από την εξάπλωση του κορωνοϊού.

- Ο συντάκτης επιλέγει την ενεργητική⁷ σύνταξη για να δώσει έμφαση στο υποκείμενο που κάθε φορά ενεργεί και συγκεκριμένα στην ταχύτατη αλλαγή του τρόπου ζωής και στην εξάπλωση του κορωνοϊού αντίστοιχα.
- Μετά τη μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική⁸ το ύφος του λόγου γίνεται απρόσωπο, τυπικό και σοβαρό, αφού δίνεται έμφαση στην εκάστοτε ενέργεια και στα αποτελέσματά της και όχι στο υποκείμενο που ενεργεί.

ΘΕΜΑ Γ

Ο αφηγητής αναφέρεται στην παιδική του ηλικία και στα παιχνίδια που έπαιζε με τους φίλους του πριν οι πολυκατοικίες και τα αυτοκίνητα καταστήσουν το παιχνίδι στον δρόμο και στις αυλές των σπιτιών απαγορευτικό. Κάνει ιδιαίτερη αναφορά στο παιχνίδι των βόλων. Αναδεικνύει τη σημασία του παιδικού παιχνιδιού για την ψυχοσύνθεση των

⁴ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Β'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 17,39-42

⁵ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Α'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 14-23

⁶ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Β'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 45

⁷ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Β'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 45

⁸ Έκφραση- Έκθεση, Γενικό Λύκειο, (Τεύχος Β'), ΥΠΠΕΘ/ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» σελίδες 266

παιδιών και παράλληλα επισημαίνει τον αρνητικό αντίκτυπο που έχει ο σύγχρονος τρόπος ζωής σε αυτά, καθώς δεν έχουν χώρους στις μεγαλουπόλεις να παίζουν στον ελεύθερο χρόνο τους όπως πολύ παραστατικά δηλώνεται με τη **μεταφορά** «Πολυκατοικία, άσφαλτος ... το κάναν ευτυχισμένο». Για να δείξει πόσο σημαντικό είναι τα παιδιά να κοινωνικοποιούνται και να έχουν υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις, αφηγείται πώς έπαιζε με τους φίλους του στην παιδική του γειτονιά. Με την **περιγραφή** «Χαράζαμε στο ... για να παίξεις» δείχνει την προετοιμασία των παιδιών προκειμένου να παίξουν το παιχνίδι με τους βόλους και έτσι προβάλλει την ομορφιά του ομαδικού παιχνιδιού. Η **πρωτοπρόσωπη αφήγηση** «έβαζα, εκσφενδόνιζα», χάρη στο βιωματικό της χαρακτήρα καθιστά γνήσια και αυθεντική την παρουσίαση του παιχνιδιού.

(Λέξεις 164)

Σημείωση: Στην απάντηση αξιοποιούνται ενδεικτικά στοιχεία από το διήγημα. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν και άλλους κειμενικούς δείκτες ή χωρία, αρκεί να τεκμηριώνουν τις θέσεις τους, αρκεί δηλαδή τα επιλεγμένα στοιχεία να συμβάλλουν στην παρουσίαση του θέματος.

ΘΕΜΑ Δ**Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο****Τίτλος:** Ο «έφηβος» ελεύθερος χρόνος**Πρόλογος:**

Πολλοί θεωρούν ότι η εφηβεία είναι μια από τις πιο κρίσιμες και συνάμα ενδιαφέρουσες περιόδους στη ζωή του ανθρώπου. Στην ηλικία αυτή οι άνθρωποι θα έπρεπε να έχουν χρόνο για να ανακαλύψουν τον εαυτό τους και να προσπαθούν να καλλιεργήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. Ωστόσο οι σύγχρονοι έφηβοι, εξαιτίας των αυξημένων υποχρεώσεών τους έχουν περιορισμένο ελεύθερο χρόνο, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την εξέλιξή τους.

1^ο Ζητούμενο: Επιπτώσεις της έλλειψης ελεύθερου χρόνου στους εφήβους.

Ο έφηβος, όπως όλοι εμείς:

- Αδυνατεί να ανακαλύψει και να καλλιεργήσει τις δεξιότητές του, τις κλίσεις του και παγιδεύεται σε τυποποιημένες επιλογές, οι οποίες μάλιστα του προβάλλονται συχνά από το οικογενειακό του περιβάλλον ως πραγματικές του επιθυμίες.
- Αφιερώνει μεγάλα διαστήματα σε σχολικές και εξωσχολικές υποχρεώσεις, οπότε απομακρύνεται από δραστηριότητες ελεύθερων επιλογών, όπως παρακολούθηση μουσικών ή θεατρικών παραστάσεων, και έτσι οδηγείται σε αδιέξοδο.
- Αποξενώνεται ψυχικά από το οικογενειακό του περιβάλλον, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την ψυχολογία του.
- Δημιουργεί επιφανειακές διαπροσωπικές σχέσεις και εξαντλεί την επικοινωνία με τους φίλους του στη χρήση του κινητού τηλεφώνου ή του ηλεκτρονικού

υπολογιστή, καθιστώντας πλέον την επαφή μαζί τους τυπική και ανούσια. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να επιτείνεται η μοναξιά του και σταδιακά να χάνει την κοινωνικότητά του.

- Περιορίζει συνολικά τα ενδιαφέροντά του και ταυτόχρονα απομακρύνεται από τον ίδιο του τον εαυτό, αφού δεν υπάρχει ο αναγκαίος χρόνος για ενδοσκόπηση. Επομένως δεν έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί ως προσωπικότητα.

2^ο Ζητούμενο: Τρόποι αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου την εποχή της παραμονής στο σπίτι εξαιτίας της πανδημίας:

(Το θέμα ζητούσε να αναφέρει ο μαθητής δύο τρόπους με τους οποίους ο ίδιος αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του, οπότε μπορεί να αναφέρει όποιους θέλει. Παραθέτουμε ενδεικτικά κάποιους τρόπους. Αυτό που πρέπει ωστόσο να προσέξουμε είναι ότι οι τρόποι που θα παρουσιάσουν οι μαθητές θα πρέπει να αναφέρονται σε δραστηριότητες που μπορούν να υλοποιηθούν μέσα στο σπίτι.)

- Βιώνω για πρώτη φορά την ευχαρίστηση και την αξία του διαβάσματος εξωσχολικών βιβλίων.
- Παρακολουθώ ταινίες καθώς και παραστάσεις θεατρικές ή μουσικές live streaming.
- Εξασκώμαι σε κάποιο μουσικό όργανο (κιθάρα, πιάνο, ...).
- Παίζω με την οικογένειά μου επιτραπέζια παιχνίδια.
- Συζητώ με τα μέλη της οικογένειάς μου και μοιράζομαι τις ανησυχίες μου μαζί τους.
- Γυμνάζομαι στο σπίτι.

Επίλογος: Συμπεραίνουμε ότι η ύπαρξη ελεύθερου χρόνου καθώς και η ουσιαστική αξιοποίησή του δίνουν τη δυνατότητα σε μας τους εφήβους να αποκτήσουμε ισορροπία στην προσωπική μας ζωή και να έχουμε ουσιαστικές σχέσεις με το περιβάλλον μας. Καλό θα ήταν, λοιπόν, να προσπαθήσουμε όλοι μας όχι μόνο να εξοικονομούμε ελεύθερο χρόνο αλλά και να τον εκμεταλλευόμαστε δημιουργικά.